

Buğday piyasalarında satış baskısı artıyor

“Kısa vadeli görüntü satış baskısının devam edeceği yönündedir. Özellikle bir türlü 500 cent/bushel seviyesi üzerinde kalınamamış olması, yatırımcıların bu seviye hakkındaki olumsuz beklentilerinin artmasına yol açtı. Zaten yüksek üretim beklentileri ile beraber doların da değer kazanması, satış baskısının daha etkin olabileceği tahminlerini artırıyor. Özellikle gelişmekte olan ülke ekonomilerinin zayıflaması, talebi de olumsuz etkileyerek vadeli işlem piyasalarında etkili olabilir.”

Zafer ERGEZEN

Vadeli İşlem ve Emtia Piyasaları Uzmanı
contact@zaferergezen.com

Buğday fiyatı, Kasım ayında 530 cent/bushel seviyesine kadar yükseldikten sonra yeniden satışlara yenildi. Zaten bir önceki yazımda olumsuz verilerin etkisinden bahsetmiştim. Çin ekonomisinin zayıflaması, doların güçlenmesi ve rekor üretim tahminleri, satış baskısının artmasına yol açtı. Başta Çin olmak üzere gelişmekte olan ülke ekonomilerinin yavaşlaması, etkisini talep tarafında net bir şekilde gösteriyor. Bu nedenle geleceğe dönük fiyat beklentilerinde de olumsuzlukların arttığı görülmektedir. Bunun yanı sıra ABD Merkez Bankası'nın (FED) faizleri arttıracağı beklentisi, satış baskısının üzerindeki bir diğer etken olmaktadır. ABD'nin faizleri artmasıyla beraber doların değer kazanması bekleniyor. Zaten bu ihtimalin konuşulması bile doların değerini arttırmaktadır.

Doların değer kazanmasıyla beraber, fiyatı dolar bazlı belirlenen emtia fiyatlarının da değer kaybetmesi normal karşılanmalıdır. Çünkü doların değer kazanmasıyla beraber Rusya, Çin, Kazakistan gibi ülkelerde üretilen buğdayın maliyeti ve dolayısıyla fiyatı da düşüyor. ABD dolarının, sene başına göre diğer para birimlerine karşı değer kazanmış olduğunu görüyoruz. Bu da göreceli olarak talebi olumsuz etkilemektedir. Üretim tahminleri ise halen yüksek seyrediyor. Rekor seviyelere ulaşan üretim tahminleri, hava koşullarının da elverişli olmasıyla halen yüksek seyrediyor. El Nino, bazı emtialarda tahminlerin düşmesine neden olsa da buğday üretimine olumlu yansımış görünüyor.

TÜRKİYE'DE SATIŞ BASKISI ARTTI

Türkiye'de ise fiyatlar, daha önceki yazılarımda not olarak düştüğüm gibi küresel piyasalara göre güçlü kalmıştı. Fakat Kasım ayında hafif de olsa Türkiye piyasasında da satış baskısının etkili olduğunu gördük. Kış aylarının yaklaşmasıyla ticaret hacminde bir miktar düşüş oldu. Fakat halen yüksek talep olduğu da aşikar görünüyor. Özellikle buğday ve un gibi temel gıdalara olan talebin yüksek olduğunu görüyoruz. Türkiye'de buğday üretimi tahminlerine baktığımız da ise yüksek üretimin devam etmesi bekleniyor.

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) tahminlerine göre 2015 yılında buğday üretiminin geçen yıla göre %18 artışla 22,5 milyon tona ulaşması beklenmektedir. TMO, 2015 yılı için şimdiye kadar 3,3 milyon ton buğday alımı gerçekleştirdi. En fazla buğday alımı yapılan şube, 404 bin ton ile Diyarbakır oldu. TMO'nun buğday alımlarının büyük bir kısmını oluşturan ekmeçlik buğday alım miktarı ise 1,8 milyon

ton olarak gerçekleşti. TMO'nun 2015 yılı sonunda alımlar karşılığında üreticilere yaklaşık 2 milyar 750 milyon liralık ödeme yapması bekleniyor.

ÜRETİMDEKİ ARTIŞ BEKLENTİSİ 11 MİLYON TON

ABD Tarım Bakanlığı'nın (USDA) yayınladığı tahmin raporuna göre üretim miktarı önceki aya göre 190 bin ton artış gösterdi. Böylece üretim rakamı 732,98 milyon tona yükseldi. Son üç aydaki üretim tahminlerindeki artış 11,02 milyon tona ulaştı. Kısaca geçen sezonun üzerinde bir üretim olması beklenmektedir. 2012 yılına göre ise üretimdeki artışın 74,26 milyon tona ulaşması dikkat çekiyor. Bu rakam dünya buğday üretiminin yaklaşık yüzde 10'una denk gelmektedir. Son üç yılda yaşanan bu miktardaki artış ise buğday piyasasındaki satış baskısını açıklamaktadır. Önceki aylarda yaşanan artışların bu ay oldukça sınırlı kaldığını görüyoruz. Ama zaten rekor üretim seviyelerine ulaşmıştık. Kasım ayı tahminlerinde, önceki beklentilerin korunması bile piyasada yüksek miktarda buğdaya erişim imkanı olduğunu değiştirmiyor. Özellikle Avustralya, Avrupa ve Kanada'da artan üretim beklentileri var. Fakat dönem sonu stoklarındaki artış eğilimi Kasım ayında kırılmış oldu. Dönem sonu stok tahminleri 1,19 milyon azalarak 227,3 milyon tona geriledi. Böylece son iki ayda buğday stoklarındaki artış miktarı 24,9 milyon tona gerilemiş oldu. Buğday talebinin önceki aya göre artması, stoklar üzerinde etkili oluyor. Avrupa ve Çin'de buğday tüketiminde artış öne çıkıyor. Özellikle Çin'de, ekonomideki yavaşlamaya rağmen buğday tüketiminin artış göstermesi dikkat çekici görünüyor. Bu ülkede temel gıda talebine yönelik bir talep olduğu anlaşılıyor.

Dünya buğday üretiminin yüzde 16'sını tek başına tüketecek olan Çin, dünya buğday stoklarının da yüzde 40'ını elinde bulunduruyor. Avrupa'da ise yüksek üretim ile beraber tüketimde de canlanma var. Ekonomideki göreceli olumlu gelişmelerin, talep tarafına da yansıtıldığını izliyoruz. Fakat talebin, yüksek üretimi hangi ölçüde karşılayacağı halen bir soru işareti olarak duruyor. Kısaca Kasım ayında üretimde artış sınırlı kalırken, tüketim tahminlerindeki artışın stoklarda düşüşe yol açtığı görülmektedir. Yeni sezonda dünyanın en büyük buğday üreticileri yine Avrupa Bölgesi, Çin ve Hindistan olacaklar. Dünyadaki buğday üretiminin neredeyse yarısını bu üç bölge gerçekleştirecek. En fazla buğday ithalatının yine Kuzey Afrika, Ortadoęu ve Güneydoęu Asya tarafından yapılacağı tahmin edilmektedir.

DÖNEM SONU STOKLARINDA 38 MİLYON TON ARTIŞA

Uluslararası Hububat Komisyonu (IGC), buğday üretim tahminlerini önceki aya göre değiştirmede. Bu anlamda ABD Tarım Bakanlığı ile paralel bir beklenti olduğu görülüyor. IGC, dünya buğday üretiminin 726 milyon ton olmasını bekliyor. IGC'nin raporunda dönem sonu stokları ise önceki aya göre 1 milyon azalarak 208 milyon tona geriledi. Ekim ayında üretim tahminlerinde yaşanan düşüş sonrası, beklentilerin aynı kaldığı anlaşılıyor. Kısaca daha stabil bir piyasa beklenmektedir. Dikkat çeken bir diğer nokta ise dönem sonu stoklarının 2012 yılına göre 38 milyon ton artışa işaret etmesidir. Dünya buğday üretimi artarken, talebin aynı miktarda artış göstermediği anlaşılıyor. Zaten talebin düşük kalmasının fiyatlar üzerindeki satış baskısını da, geçtiğimiz yıllarda yakından izledik.

Dünya Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) tahminlerine göre dünya buğday üretiminin 736,2 milyon ton olması bekleniyor, yani FAOI önceki ay tahminlerine göre 1,4 milyon tonluk artış öngörüyor. Böylece son beş yılın en yüksek üretim rakamına da ulaşılmış olacak. Üretim tahminlerindeki artışın arkasında Avrupa'daki yüksek üretim beklentileri bulunuyor. Önceki aya göre Avustralya ve ABD'nin üretimine yönelik tahminlerde düşüş olsa da, Avrupa'da artan üretim beklentilerinin bunu rahatlıkla karşıladığı

görülüyor. FAO'nun tahminlerine göre dönem sonu stokları ise 207,4 milyon tona yükselecek. Önceki tahminlere göre 1,5 milyon ton artış bekleniyor. Böylece toplam buğday arzı 938,8 milyon tona ulaşacak.

472 CENT/BUSHEL SEVİYESİ ÖNE ÇIKIYOR

Sonuç olarak, hububat piyasalarında küresel tahmin gerçekleştiren üç kuruluşun tahmin ortalamaları göz önüne alındığında, dünya buğday üretiminin ortalama 731,73 milyon ton olması bekleniyor. Önceki ay tahminlerine göre 200 bin tonluk bir artış var. Dönem sonu stokları ise 214,23 milyon tona gerileyecek. Yani önceki aya göre 900 bin ton daha az stok bulundurulacağı tahmin edilmektedir. Şikago Ticaret Borsası'nda Mart vadeli buğday fiyatında, yeniden 472 cent/bushel seviyesi öne çıkıyor. Bu seviyenin aşağı yönlü geçilmesi durumunda, satış baskının arttığını görebiliriz. Kısa vadeli görüntü satış baskısının devam edeceği yönündedir. Özellikle bir türlü 500 cent/bushel seviyesi üzerinde kalınmamış olması, yatırımcıların bu seviye hakkındaki olumsuz beklentilerinin artmasına yol açtı. Zaten yüksek üretim beklentileri ile beraber doların da değer kazanması, satış baskısının daha etkin olabileceği tahminlerini artırıyor. Özellikle gelişmekte olan ülke ekonomilerinin zayıflaması, talebi de olumsuz etkileyerek vadeli işlem piyasalarında etkili olabilir.